

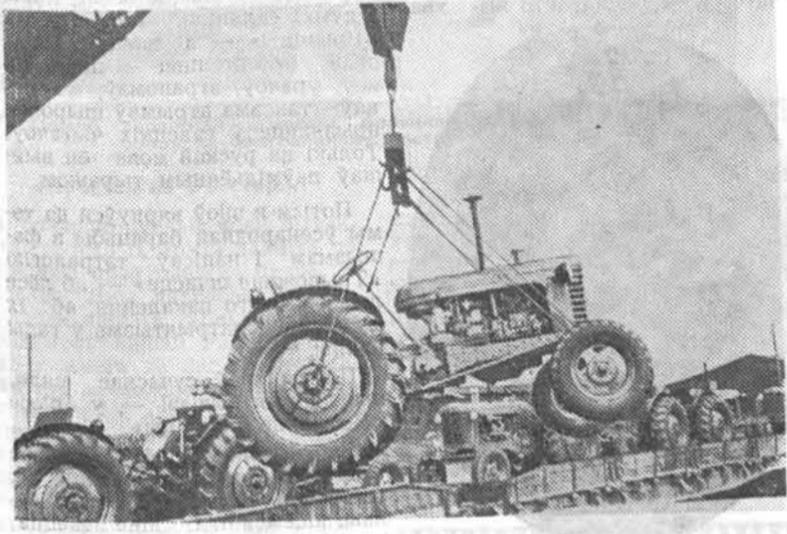
Гомас РАДЗІМЫ

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАЙ СЕКЦЫІ КАМІТЭТА ЗА ВЯРТАННЕ НА РАДЗІМУ І РАЗВІЦЦЕ КУЛЬТУРНЫХ СУВЯЗЕЙ З СУАЧЫННІКАМІ

№ 52 (537)

Ліпень 1961 г.

Год выдання 7-ы



Адпраўна чарговай партыі трактараў на палі калгасаў і саўгасаў рэспублікі.

будаўнікоў сакратар Мінскага гарадскога камітэта партыі А. Б. Наслоўскі, старшыня Саўнаргаса Беларускай ССР А. М. Тарасаў.

На трыбуле — майстар трактарнага цэха Куракевіч.

— Мне выпаў вялікі гонар, — гаворыць ён. — У 1950 годзе я збіраў першы беларускі трактар. А цяпер мы вітаем нараджэнне двухсоттысячнага. Як жа не радавацца такому поспеху!

Калісьці Уладзімір Ільіч Ленін марыў аб тым, каб даць сельскай гаспадарцы нашай краіны 100 тысяч трактараў. А цяпер адзін Мінскі завод выпускаў іх 200 тысяч! Яны пракладваюць барозны на палях дзсяткаў тысяч калгасаў і саўгасаў нашай

Ёсць 200000-ы трактар!

І вось, нарэшце, доўгачаканая мінута — на канвееры двухсоттысячны трактар «Беларусь». Гэтая навіна з хуткасцю маланкі абляцела ўвесь зборачны цэх. Ва ўсіх прыўзняты настрой, радасныя твары: праз некаторы час з цэха выйдзе двухсоттысячная машына. Усе крыху зайздросцяць зборшчыкам самены майстра Мікалая Саевіча — ім выпаў гонар збіраць «Імянініка». Хлопцы стараюцца, як ніколі.

Усё больш і больш абрасце дэталямі і вузламі трактар. Ужо заліта масла і вада, надзеты колы. Хтосьці вывадзіць прыгожымі літарамі на капоце: «Двухсоттысячны трактар — наш працоўны падарунак XXII з'езду КПСС».

За рулём — лепшы шафёр-выпрабавальнік Віктар Таболі. Ён — ветэран завода, працуе тут больш як 15 год. Колькі машын выпрабаваў за гэты час! А сёння васьмь трактарабудаўнікі аказалі яму вялікі гонар — ён павядзе юбілейную машыну.

А на заводскім двары — тысячы трактарабудаўнікоў. Сюды прыйшлі слесары, зборшчыкі, токары — усе, чымі працавітымі рукамі выпускаюцца гэтыя цудоўныя машыны. Сёння ў іх двайное свята: завод датэрмінова, 22 чэрвеня, выканаў паўгадавы план і сёння ж выпускае 200-тысячную машыну.

Мітынг адкрывае сакратар партыйнага камітэта завода Мартысь. З вялікай перамогай віншуюць трактара-

Радзімы. Яны ідуць у зарубежныя краіны. Трактарабудаўнікі могуць з гонарам адзначыць, што трактар «Беларусь» па сваіх якасцях у многім пераўзыходзіць трактары капіталістычных краін і ўсюды карыстаецца вялікім поштовам.

Але калектыў завода не спыняецца на дасягнутым. Цяпер у цэхах прадпрыемства нараджаецца новы трактар «МТЗ-50», створаны творчай працай канструктараў, тэхнолагаў, рабочых. Ён паспяхова вытрымаў ужо дзяржаўныя выпрабаванні. Стаўшы на працоўную вахту ў гонар XXII з'езду КПСС, рабочыя завода ўзялі абавязальства выпускаць першую партыю такіх трактараў да 17 кастрычніка — дня адкрыцця з'езду партыі. Рыхтуючы свае асабістыя падарункі да гэтай знамянальнай падзеі, трактарабудаўнікі вырашылі даць сёлетня звыш плана сотні трактараў. Можна не сумнявацца, што калектыў завода з гонарам стрымае дадзенае слова.

М. ШЫМАНСКІ.

Ільнаводка — член урада

Гэта простая беларуская жанчына нарадзілася і вырасла ў невялікай вёсцы Талачынскага раёна. Цяпер імя яе стала добра вядома ва ўсёй Беларусі.

Валянціна Кароткая ўжо многа год узначальвае ільнаводчае звяно. І кожны год яна радуе свой калгас, Радзіму высокімі ўраджаямі «паўночнага шоўку». Гэта сапраўдны майстар сваёй справы. Нездарма кажуць аб ёй:

— Залатыя рукі ў нашай Валі.

Грудзі калгаснай звянявой упрыгожваюць Залатая Зорка і ордэн

Леніна. Гэта Радзіма адзначыла поспехі сваёй простае дачкі, прысвоіўшы ёй ганаровае званне Героя Сацыялістычнай Працы.

Перадаваю звяняваю працоўнікі калгасных палёў паслалі сваім дэпутатам у Вярхоўны Савет СССР, В. Кароткая заўсёды сярод народа, да яе людзі ідуць як да свайго блізкага сябра.

Валянціна ніколі не спыняецца на дасягнутым. Яна ўвесь час імкнецца да новых працоўных поспехаў. У бягучым годзе ўсё звяно выступіла з патрыятычнай ініцыятывай — атрымаць з

Па роднай Беларусі

На заводах, фабрыках, камбінатах

НА САЛІГОРСКІМ калійным камбінаце ўзводзіцца доследная абагачальная фабрыка. Побач з шахтамі ўжо вырас велізарны пяціпавярховы будынак. Цяпер тут ідзе мантаж абсталівання. Устаўляюцца апараты па драбленню і здрабненню парод, флатацыйныя машыны, фільтравальныя цэнтрыфугі.

На прадпрыемстве будзе ўжыта новая ў сусветнай практыцы тэхналогія абагачэння калійных солей. Абагачэнне будзе праводзіцца механічным спосабам з ужываннем хімікатаў з дапамогай так званай флатацыі. Гэта дасць магчымасць у 1,5—2 разы зменшыць колькасць абсталівання, прыкладна ў столькі ж скараціць прамысловыя плошчы і намнога падзешавіць будаўніцтва. Пры новай схеме перапрацоўкі руды ўгнаенні захоўваюць больш карысных мікраэлементаў для ўгнаення іх у глебу.

СЕРБІЙНУЮ вытворчасць аграгатаў «СКР-2», прызначаных для прыгатавання з сеяных і натуральных траў вітаміннай мукі, распачалі механізатары воранаўскага раённага аддзялення «Сельгастэхніка». Ужо выпушчана першая партыя такіх машын. Кожная з іх можа даваць у гадзіну 120—150 кілаграмаў гэтага каштоўнага корму для жывёлы.

Масавы выраб такіх аграгатаў хутка пачнецца таксама ў майстэрнях карэліцкага раённага аддзялення «Сельгастэхніка».

ВЫРАБ доследнага ўзору новага ўніверсальнага бульдозера «Д-555» распачаў калектыў Лідскага завода сельскагаспадарчага машынабудавання. Гэта — навісны аграгат. Ён забяспечан гідраўлічным кіраваннем, мае шырыню захвату 4,2 метра. Бульдозер прызначаны для засыпкі канаў, ровоў, траншэй, нарыхтоўкі торфу на ўгнаенне, можа быць выкарыстан для разраўноўвання пляцовак на будаўніцтва дарог.

Да дня адкрыцця XXII з'езду КПСС бульдозер «Д-555» будзе выраблен і адпраўлен на выпрабаванні.

У МАЙСТЭРНЯХ берастоўскага раённага аддзялення «Сельгастэхніка» выраблена механізаваная разборна-зборная фабрыка ўгнаенняў. Яна прызначана для прыгатавання арганічных і мінеральных ўгнаенняў і зможа выдаваць за змену 150—200 тон сумесей для ўгнаення палёў. Падлічана, што на адну тону кампосту, выпушчаную гэтым прадпрыемствам, будзе выдаткавана ўсяго 1,8 напейкі.

Фабрыка зручная і эканамічная выгадная ў эксплуатацыі. На будаўніцтва яе затрачана 3.500 рублёў. Яна лёгка разбіраецца і хутка манціруецца, а на перавозку ўсіх збудаванняў прадпрыемства патрабуюцца дзве грузавыя машыны.

Механізаваная перасоўная фабрыка ўгнаенняў пабудавана па праекту кіраўніка берастоўскага раённага аддзялення аб'яднання «Сельгастэхніка» В. А. Кавалевіча.



У саўгасе «Глыбачаны» Ушацкага раёна апрацаваны, угноены і засеяны травамі 150 гектараў балот і хмызнякоў. Зараз на гэтых участках з кожнага гектара ў адзін унос атрымліваюць па 40 цэнтнераў высокакаснага сена. Вялікія плошчы ў саўгасе заняты канюшынай і цімафееўкай. На здымку: механізаваная кацьба траў у саўгасе «Глыбачаны».



Беларускія трактары выйшлі на калгасныя палі.

Шостая ў рэспубліцы

У Гомелі закончылася ўзвядзенне буйнейшай у вобласці бальнефізіялячэбніцы. У лячэбніцы будуць выкарыстоўваць мясцовыя сапрапелы і заваяныя пляцгорскія і адэскія гразі. Гэта шостая ў рэспубліцы медыцынская ўстанова, якая будзе шырока практыкаваць комплекс фізічных метадаў лячэння.

кожнага гектара па тоне ільнасемя і валакна.

Г. КАРАЛЕУ.

Калгас «XVIII партыз'езд», Талачынскі раён, Віцебская вобласць.



В. П. Кароткая.

Беларускія самазвалы для ААР

ЖОДЗІНА. З канвеера Беларускага аўтазавода сышла чарговая партыя 25-тонных аўтасамазвалаў, якія накіроўваюцца на экспарт. Іх чакае шлях у Аб'яднаную Арабскую Рэспубліку.

Гарачы клімат гэтай краіны прад'яўляе асаблівыя патрабаванні да эксплуатацыйных якасцей машын. Пры стварэнні іх для Аб'яднанай Арабскай Рэспублікі на машынах устаноўлены спецыяльна вырабленыя матары, выкарыстана асобая гума, стойкія фарбы, многія дэталі пакрыты нікелем. Цяпер на будаўніцтва вышыннай Асуанскай плціны працуе звыш 70 савецкіх звышжакіх аўтамабіляў. Адгрузка іх на гэту будоўлю працягваецца.

ПА ЗАКЛІКУ СЭРЦА

Іван ШАМЯКІН

кі і каханне, заўтра — пра партызанскую барацьбу, а пасля заўтра — пра касавіцу збожжа. Але цудоўныя лірычныя вершы аб прыгожых воблаках і каханні, геральчныя кнігі аб партызанах, праўдзівыя раманы аб людзях, што асвайваюць ціліну, збіраюць збожжа, — кожны год дзесяткамі і сотнямі выходзяць з-пад пера савецкіх пісьменнікаў. І кожная гэта кніжка — партыйная, у ёй ідэі камуністычнай партыі.

Чаму і як гэта атрымліваецца? Вельмі проста. Мы пішам аб тым, чым жыве наш народ, да чаго ён імкнецца, што яго хва-

скую, казахскую, малдаўскую і многія іншыя мовы. За адзінаццаць гадоў раман вытрымаў у Савецкім Саюзе дваццаць выданняў, агульны тыраж яго перавысіў мільён экзэмпляраў.

Значыць, трэба думаць, я напісаў кніжку, якая патрэбна народу, патрэбна партыі.

Потым я стаў пісьменнікам-прафесіяналам, пераехаў з вёскі ў сталіцу. Але, як сын селяніна, я ніколі не парываў і не парываю сувязі з роднай сельскай стыхіяй, з людзьмі, сярод якіх я вырас, ад якіх набіраўся народнай мудрасці. І таму натуральна, што галоўнай тэмай маёй творчасці было і надалей, напэўна, будзе — жыццё вёскі, мары і думкі селяніна. Мой раман «Крыніцы» — з жыцця сельскай інтэлігенцыі — настаўніцкаў, урачоў, аграномаў, механікаў — таксама атрымаў шырокае прызнанне ў савецкіх чытачоў. Толькі на рускай мове ён выйшаў паўмільённым тыражом.

Потым я зноў вярнуўся да тэмы ўсенароднай барацьбы з фашызмам і напісаў тэтралогію «Трывожнае шчасце» — аб лёсе людзей майго пакалення, аб іх мужнасці і патрыятызме ў гады вайны.

Потым зноў сучаснае сяло, яго добрыя людзі — у п'есе «Выгнанне блудніцы».

Людзі, якім знаёмы працэс творчасці, добра разумеюць, як узнікаюць тэмы і сюжэты ў галаве пісьменніка. Мне здаецца, што ў псіхалагічным плане працэс гэты амаль аднолькавы для мастакоў усіх часоў і народаў. Усё інашае залежыць ад ідэйных пазіцый пісьменніка — ад таго, дзеля каго і ў імя чаго ён піша.

Зараз я штодзённа атрымліваю пісьмы ад чытачоў — калгаснікаў, настаўнікаў, рабочых, служачых, салдат, студэнтаў — з розных савецкіх рэспублік. Гэта цудоўныя таварыскія пісьмы. Есць у іх крытыка за мастацкія промахі і недахопы. Але няма ніводнага абвінавачвання, што я напісаў няпраўду. І гэта мне, савецкаму пісьменніку, прыносіць вялікае творчае задавальненне. Я адчуваю, што напісаў кніжкі, якія патрэбны людзям. А хіба не служэнне свайму народу асноўны абавязак кожнага пісьменніка, кожнага грамадзяніна любой дзяржавы?

Вось чаму смешна чуць крыкі некаторых пісак аб тым, што мы, савецкія пісьменнікі, не свабодныя ў сваёй творчасці. З гэтай прычыны добра сказаў выдатны рускі пісьменнік Міхаіл Шалахаў:

«Пра нас, савецкіх пісьменнікаў, злосныя ворагі за мяккой пішуць, што мы пішам па ўказцы партыі. А на справе якраз наадварот; кожны з нас піша па ўказцы свайго сэрца, а сэрцы нашы належаць партыі і народу, якім мы служым сваім мастацтвам».



Іван Шамякін.

люе і што хвалюе кожнага з нас, пісьменнікаў. Мы — частка народа. А народ і яго перадавы атрады — Камуністычная партыя — адно цэлае. Вось чаму ў савецкіх пісьменнікаў не можа быць разыходжання з ідэямі партыі, бо ўсе мы вышлі з народа і творым для народа.

У сувязі з гэтым мне хочацца сказаць некалькі слоў аб сваёй творчай біяграфіі — звычайнай біяграфіі савецкага пісьменніка. У мінулую вайну я быў салдатам Савецкай Арміі, змагаўся супраць фашызму. Вярнуўся з арміі — стаў сельскім настаўнікам у адным з партызанскіх раёнаў Беларусі, які фашысцкія карнікі ператварылі ў суцэльнае папялішча. Але ўсё спалішы і разбурышы, гітлераўцы не здолелі зламаць жалезнай волі смельч і гордых людзей. Расказы гэтых людзей аб сваёй барацьбе былі настолькі яркімі, што мне захацелася напісаць аб усім гэтым кнігу. Я не быў пісьменнікам і наўрад ці сур'ёзна думаў аб гэтай прафесіі. Я быў простым сельскім настаўнікам. Я пісаў у вольны ад працы ў школе час, нікому нават не прызнаючыся, чым я заняты. Так пісаўся раман «Глыбокая плынь». Ён быў надрукаваны на беларускай мове, а праз год перакладзены на рускую, украінскую, латыш-



Вучні V класа першай сярэдняй школы г. Баранавічы вырашылі правесці значную частку летніх канікул у турысцкіх паходах па роднаму краю. Яны пабываюць у многіх малюнічых месцах рэспублікі, у розных музеях, пазнаёмяцца з гістарычнымі месцамі. На здымку: юныя турысты ў ваколіцах санаторыя «Нясвіж». Другі справа — выкладчык Іван Пятровіч Стральцоў.

Да 20-годдзя геральчнай абароны Брэсцкай крэпасці

ГЭТЫХ ДЗЁН НЕ ЗМОЎКНЕ СЛАВА

Час, што аддаліў нас на 20 гадоў ад гарачых схвагак пад крэпаснымі сценамі Брэста, не сцёр у памяці народнай подзвіг савецкага салдата, веліч яго мужнага сэрца. Такое ніколі не забываецца. Такому — дарога ў стагоддзі.

З 22 чэрвеня па 24 ліпеня 1941 года трымалася цытадэль над Бугам. Ва ўсёй велічы паўстаюць перад намі героі абароны заходніх рубяжоў нашай Радзімы. Мы схіляем галовы над

магіламі загінуўшых, моцна паціскаем рукі жывым сведкам і ўдзельнікам грозных баёў, жывыя героі даносяць да нас праўду аб тых днях.

Друкуем расказ удзельніка абароны Брэсцкай крэпасці, беларускага пісьменніка Алеся Махначы.

Гэта было дваццаць год назад. Тады ў старадаўняй крэпасці над Бугам я служыў камандзірам узвода. Вайна пачалася зняпачку. Адны з нас кінуліся ў ахопленыя полымем склады, каб выратаваць боепрыпасы, другія — пайшлі ў контратаку на ворага. Рукапашныя баі завязаліся на ўчастку 333 стралковага палка. На фашыстаў, што прасачыліся да Холмскай браны, пайшоў у атаку са сваімі байцамі сакратар камсамольскага бюро 84 палка Самвэл Матэвасян.

У крэпасці адразу стварылася некалькі самастойных участкаў абароны. Наладзіць сувязь паміж імі было амаль немагчыма: усе водныя каналы, Мухавец і Буг са сваімі рукавамі, якія падзялілі крэпасць на чатыры астравы, аказаліся пад моцным агнём варожых аўтаматчыкаў. Часам ніхто не ведаў сапраўднага становішча.

На другі дзень нам удалося знайсці ў разбітым памяшканні батальёна сувязі ўцалеўшую радыёстанцыю. Шчытавую антэну замянілі навясной, падняўшы яе над крэпаснымі казематамі. Павялічыўся радыус дзеяння радыё, аднак на ўсіх яе хвалях нам адказвалі ворагі. Фашысты

(Заканчэнне на 3-й стар.)



Пад баявым Чырвоным Сцягам удзельнікі абароны праходзяць руг гонару па цэнтральнаму востраву крэпасці.

Шчасце ім дала Радзіма

Бадай кожны, хто калі-небудзь пакідаў родныя мясціны, перажываў смутак і роспач. Так, гэта вельмі цяжка расставіцца чалавеку са сваім родным кутком і ехаць за тысячы міль, праз моры і акіяны ў чужую, невядомую краіну. І ўсё ж людзі ехалі...

У пошуках лепшай долі апынулася ў спякотнай Аргенціне і сям'я Аляксандра Маток з вёскі Аюцэвічы Карэліцкага раёна. Яго сыну Сцяпану тады ішоў чацвёрты год. Перамена месца жыцця бацькоў не мела для Сцяпана істотнага значэння. На чужыне ён вырас, крыху навучыўся сталярнаму рамяству, там жа і ажаніўся.

Здавалася, усё ідзе, як трэба. Але наёмная знясьліваючая праца на гаспадары, пагарда, бяспраўе, страх, што заўтра можаш стаць беспрацоўным... А тут расказы бацькоў аб Радзіме, весткі з яе няспынна павялічвалі смутак і непамернае гарачае жаданне вярнуцца дамоў, на родную зямлю, прытуліцца да яе, расцалаваць, як любімым мсці!

У маі 1957 года, сабраўшы свае пажыткі, Сцяпан Маток прыбыў з далёкай Аргенціны на Радзіму. Савецкая дзяржава выплаціла грашовую дапамогу, а 14 мая таго ж года Сцяпан Маток паступіў на работу ў мэблевы цэх Навагрудска-

га райпракамбіната. Пачалася зусім іншая праца, якая прыносіла радасць і задавальненне. Хутка Сцяпана ўзнагародзілі ганаровымі граматамі райвыканкома і аблвыканкома, ён атрымаў падзякі і грашовую прэмію.

Калектыў мэбэльшчыкаў з павагай адносіцца да свайго таварыша, і ён адчувае сябе тут, як у роднай сям'і. Заработак Сцяпана і яго жонкі Тамары, якая працуе ў цэху масавага пашыву камбіната бытавога абслугоўвання, цалкам задавальняе іх матэрыяльныя і культурныя патрэбы.

Як расказвае Сцяпан Маток, асабліва памятнай падзеяй у яго жыцці пасля вяртання на Радзіму з'явілася ўступленне ў рады вялікай Ленінскай Камуністычнай партыі.

Нядаўна Сцяпан Маток пераведзены на больш адказную работу — загадчыкам складу мэблевага цэха. Сваю работу малады камуніст спалучае з заводчай вучобай у вясчэрняй школе рабочай моладзі.

— Няма большага шчасця, жыць і працаваць пад сонцам сваёй сацыялістычнай Радзімы, адчуваць сябе роўным сярод роўных, — гаворыць Сцяпан Аляксандравіч.

С. ЗАЙЦАУ.

г. Навагрудак.



«Голас Радзімы» — наша газета

Павананы таварышы з Камітэта! Я атрымаў ваш ліст, у якім вы пытаецеся, ці дасылаюць мне вашу газету, ці, лепш, нашу, бо яна выдаецца для нас, эмігрантаў, і толькі з яе мы даведваемся аб падзеях, якія адбываюцца на нашай Бацькаўшчыне.

«Голас Радзімы» я атрымліваю рэгулярна і ўважліва чытаю. Асабліва мне падабаюцца прамовы Мікіты Сяргеевіча Хрушчова. Яны зразумелыя і праўдзівыя. Вялікае дзякуй вам і за брашуры на рускай і беларускай мове, якія я атрымаў з Камітэта.

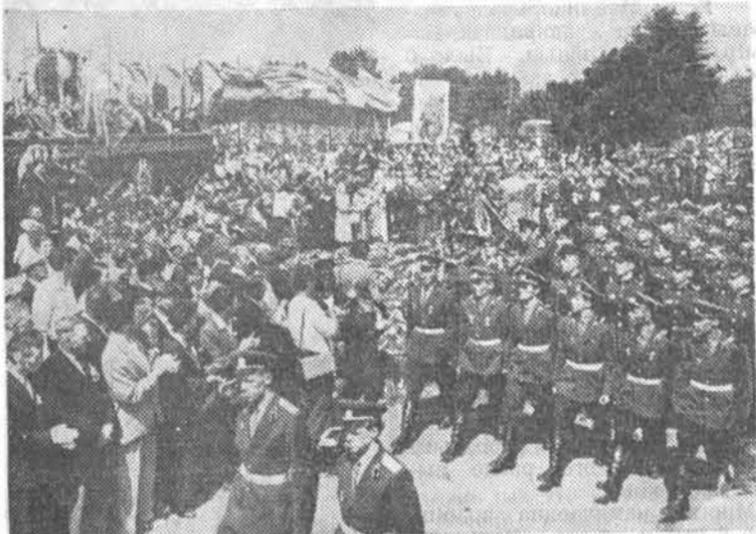
Дарагія таварышы! Я чытаў у газеце, што вы можаце і будзеце змяшчаць матэрыялы з тых мясцін, дзе нарадзіліся эмігранты. Я вельмі быў бы

рад, каб вы расказалі мне на старонках «Голасу Радзімы» пра маю вёску. Я нарадзіўся на Брэстчыне, у Кобрынскім раёне, у вёсцы Падбелье. Там жа жыве мая сястра Аляксандра Андрэюк. Муж яе загінуў у дні Вялікай Айчыннай вайны. Хацелася б даведацца, як яна цяпер жыве і наладзіць з ёй перапіску. Цікава было б даведацца і аб поспехах калгаса, у якім жыве мая сястра

З павагай
С. БУКЛАГА.
Буэнас-Айрэс.

Ад рэдакцыі: Павананы зямлякі! У бліжэйшы час выканаем Вашу просьбу і раскажам пра Кобрынскі раён і Вашу вёску Падбелье.

ГЭТЫХ ДЗЕН НЕ ЗМОУКНЕ СЛАВА



Удзельнікі гераічнай абароны Брэсцкай крэпасці робяць круг гонару на цэнтральнаму востраву крэпасці.

(Пачатак на 2-й стар.)

на дрэннай рускай мове выхвалілася, што іх армія дайшла да Мінска і праз тыдзень будзе ў Маскве. Яны паграбавалі капітуляцыі нашага гарнізона. І мы зразумелі: нашай Радзіме цяжка, дапамога да нас не прыйдзе, нам тут давадзецца змагацца да апошняга!... апошні патрон пакінуць для сябе. Нават цяжкапараненыя папросілі, каб іх вынеслі з цёмных падвалаў. «Будзем біць ворага», — заявілі яны і ляглі побач з намі ў абароне. І тых, хто стаяў на нагах, падзвіг цяжкапараненых баявых сяброў, нібы заклікаў: «Ні кроку назад! Стаяць на смерці!» І ў самыя цяжкія хвіліны ніхто не пакідаў сваіх месцаў, не шукаў больш зручнай пазіцыі ў суседнім памяшканні, калі наступалі вялікія сілы ворага.

Яшчэ ў першы дзень абароны раніцою да аднаго з участкаў нашага батальёна дабраўся з інтэрната каманднага саставу цяжкапаранены лейтэнант Мартыненка. Ён ехаў з ваеннага вучылішча ў сваю часць, якая знаходзілася дзесьці ў Аўгустоўскіх лясах і напярэдадні вайны начаваў у крэпасці. Малады камандзір адразу ўзначаліў групу раненых чырвонаармейцаў і заціў абарону. Адчуўшы, што жыве апошнія хвіліны, Мартыненка ў глыбокім роздуме ціха сказаў: «Навошта гэтая вайна?» А затым звярнуўся да тых, хто яшчэ мог трымаць зброю: «Біце праклятых фашыстаў, каб вайна больш ніколі, ніколі не паўтаралася». Гэта былі апошнія словы камасольца. Хтосьці з байцоў у гэтую хвіліну ўстаў ва ўвесь рост і кінуўся пад агнём ворага да Мухаўца. Смелы чалавек дагнаў некалькі варожых куль, але яму ўдалося зачарпнуць з рэчкі глыток вады і прынесці яго свайму лейтэнанту.

У першы дзень вайны на цэнтральным востраве уварваліся



Удзельнік абароны Брэсцкай крэпасці Р. Семянюк, які выраптаваў сцяг 393 дывізіяна, дае аўтографы.

складзем зброі, дык усё жывое, што ёсць у крэпасці, будзе зруйнавана. Валя хацела пайсці разам з маці, але фашысты не дазволілі.

— Маці застанеца тут, — грозна заявілі ворагі. — Ты павінна вярнуцца назад і перадаць нам адказ савецкага камандвання. — І дзяўчынку пад дуламі аўтаматаў фашысты павялі ў памяшканне электрастанцыі, а адтуль праз невялікія дзверцы выштурхнулі на плошчу крэпасці. Валя прыбегла ў полк, дзе служыў яе бацька. Там яна расказала кіраўнікам абароны, з чым яе прыслалі фашысты.

— Ідзі, Валя, назад, — казалі ёй нашы камандзіры. — Тое, што ты ў нас бачыла, забудзь. Вораг не павінен ведаць, што нам цяжка, што мала ў нас боепрыпасаў, няма вады, што мы галодныя. Ім ад нас перадай адно: мы, савецкія байцы, у палон не здадзімся, будзем змагацца да канца.

Але Валя адмовілася вяртацца назад. Яна расказала аб жахлівых адзеках, якія ўчынілі фашысты над нашымі жанчынамі і дзецьмі. Дзяўчынка прасіла, каб ёй дазволілі застацца ў крэпасці, дзе змагаецца яе бацька. Як ні было цяжка, але, каб пераканаць піянерку, прышлося сказаць суровую праўду, што яе бацька загінуў у першы дзень абароны. І ўсё ж піянерка Валя не вышла з крэпасці, а засталася з яе абаронцамі. Яна дапамагала перавязваць цяжкапараненых, збірала на полі боя патроны і падносіла іх чырвонаармейцам, хадзіла ў пошукі перавязачных матэрыялаў.

На працягу некалькіх сутак асабовы склад нашага батальёна абараняў цытадэль без кроплі вады, нічога не еў. Часамі здавалася, што яны, знясіленыя голадам, не змогуць даць новы бой. Аднак, калі вораг урываўся ў крэпасць, нашы байцы ўставалі ў контратаку і мужна змагаліся.

Радзіма не забыла сваіх верных сыноў і дачок і тых, хто загінуў у крывавах баях з гітлераўскімі зграямі. І тых, хто па загаду сваіх камандзіраў прарваўся тады з асаджанай крэпасці і мужна змагаўся з акупантамі ў радах Савецкай Арміі і ў партызанскіх атрадах. І тых, хто, кантужаны і паранены, апынуўся ў палоне, але не пакарыўся ворагу ў змрочных засценках фашысцкіх канцлагераў.

Цяпер у Брэсце, на месцы мінулых бітваў створаны музей. У ім любюна сабраны і выстаўлены шматлікія фотаздымкі з часоў вайны, дакументы, зброя і іншыя экспанаты, якія сведчаць аб масавым гераізме і выдатнай стойкасці савецкіх людзей.



Багаты вопыт вырошчвання ільну наапіла за многія гады работы звенявая калгаса «Новае жыццё» Карэліцкага раёна, Герой Сацыялістычнай Працы Ева Раманаўна Карачан. У мінулым годзе, напрыклад, яе звяно атрымала з кожнага з 11 гектараў пасаваў па 8,2 цэнтнера ільносемея і па 10 цэнтнераў ільновалакна. Кожны гектар даў сельгасарцелі 3180 рублёў прыбытку. Ева Раманаўна ахвотна дзеліцца сакрэтамі сваіх поспехаў з ільнаводамі другіх калгасаў Гродзеншчыны. Яна часта бывае ў іх, перапісваецца з маладымі ільнаводамі. На здымку: Е. Р. Карачан за разборам свежай пошты.

Па дарозе ў Навагрудак або Гродна я заўсёды спыняюся ў Міры. Тут у мяне многа сяброў і знаёмых. Кожная сустрэча з імі — гэта цэлы свет цікавых навін, уражанняў і перажыванняў.

Гаворка звычайна пачынаецца з слягоняшніх падзей. Міршчыне адбудавалася і папрыгажэла за пасляваенныя гады. Усё тут новае, пагаспадарску дапасаванае да патрэб чалавека. Нават самыя калісьці бедныя сяляне, у якіх, як кажуць, не было ні каля ні двара, цяпер жывуць у новых прасторных хатах, маюць свае прысядзібныя ўчасткі, сады, гадуецца жывёлы.

Расказваючы аб сваім жыцці, хлебаробы Міршчыны з гордасцю адзначаюць, што іх даробак ужо нельга ўкласці ў старыя паняцці «мой двор», «мая гаспадарка», або, скажам, фальварак. Калгаснік — гаспадар усёга, што за апошнія гады пабудавана ў арцельных сялібах, пачынаючы з бібліятэкі і клубу і канчаючы дабротнымі гаражамі і жывёлагадоўчымі фермамі і электрастанцыямі.

Людзям, якія яшчэ пры панскай уладзе пакінулі родныя мясціны і памятаюць старую, бедную непісьменную Міршчыну, цяжка зразумець усе тыя змены, што адбыліся тут за гады Савецкай улады.

«Раскажыце мне больш падрабязна пра вёску Любна, — просіць наш зямляк са Злучаных Штатаў Амерыкі. — Я пакінуў там многа знаёмых і хацелася б ведаць, як яны цяпер жывуць?»

Аўтар пісьма не падае свайго прозвішча. Відавочна, ён чагосьці асцерагаецца або проста не хоча нагадваць аб сабе людзям. Але лёс роднай вёскі жыва цікавіць гэтага чалавека.

«Я чуў, што ад Любна не засталася і каменя на камені, — ліша ён. — Там жа быў гарнізон нямецкай паліцыі, якім камандаваў былы белагвардзеец Антон Бербаш. Жорсткі гэта быў чалавек і несправядлівы да мясцовых сялян. За адно не так сказанае слова ён мог на месцы застрэліць кожнага, хто трапіў пад рукі. Праз Бербаша і наша вёска пайшла тады з дымам. А сам ён акапаўся з паліцаямі на хутары Астроўскага і адтуль рабіў налёты на суседнія вёскі».

Дарагі зямлякі Антон Бербаш, пра якога вы гаворыце ў сваім пісьме, даўно даў цягу на Запад. Следам за ім пакастыляў туды і яго былы апякун — камандант Мірскага гарнізона паліцыі Серафімовіч. Мажліва, вы яшчэ напаткаеце яго на сваім шляху. Серафімовіч атабарыўся ў Англіі і выдае там сябе за шчырага патрыёта. Знешне гэта, як і Бербаш, даволі прыстойны і нават прыгожы муж-

чына, але душа ў яго чорная, як старая халява. Серафімовіч, перакачаваўшы ў 1928 годзе з Савецкага Саюза ў панскую Польшчу, прыкідаўся прастаком або, як ён сам сябе называў, няшчасным бежанцам. Нікому тады і ў галаву не прыходзіла, што гэты

«Няшчасныя» бежанцы

бежанец быў старанна заканспіраваным агентам польскай разведкі. Ён працаваў мерачнікам у млыне пана Дзядзюшкі і толькі ў святочныя дні сноўдаў з вудамі каля навакольных вёсак, уважліва прыглядаючыся да кожнага сустрэчнага чалавека.

Мясцовыя сяляне, пераважна беднякі, ахвотна запрашалі Серафімовіча ў свае падслепаватыя хаткі, расказвалі аб сваім жыцці, а ён слухаў і часам нават перасцерагаў іх:

— Мне вы можаце ўсё гаварыць. Я — батрак, і не пайду даносіць на вашага брата. А іншыя могуць гэта зрабіць.

Каго пан Серафімовіч меў на ўвазе пад «іншымі» — невядома. Адно зразумела, сам ён нікога не шкадаваў, фабрыкуючы даносы на тых сялян, якія скардзіліся яму на воўчыя парадкі пілсудчыкаў. Пан Дзядзюшка, у якога служыў гэты правакатар, першы адчуў небяспеку. «Я не хачу, каб вы спалілі мой млын», — гаварыў ён сялянам і бажыўся, што прагоніць Серафімовіча з работы. Але ў справу ўмяшаўся другі «мерачнік», нехта Мілер, і пан Дзядзюшка раптам прыціх. Вуснамі немца Мілера з ім, відавочна, размаўляла якаясьці трэцяя сіла, больш рашучая і страшная для гаспадара млына, чым прыдуркаватая панская дэфензіва.

За які год да Вялікай Айчыннай вайны, калі на Міршчыне ўсталявалася Савецкая ўлада, мерачнік пана Дзядзюшкі Серафімовіч аб'явіў, што ён гарою стаіць за новае жыццё. «Мы даўно чакалі перамены», — гаварыў Серафімовіч заводнікам, беручы меркі за памол. — Галоўнае каб паны не вярнуліся».

Тады ж Серафімовіч, які доўгі час жыў з сястрой Дзядзюшкі, паспешліва «разжаніўся» і пачаў цягацца да дачкі свайго сабутыльніка хутараніна Юшкевіча. Гэта было самае зацішнае месца на

Міршчыне. Юшкевіч жыў заможна, але нікога не чапаў, і мерачніку яго хутар паслужыў шырмай, за якой ён ўпотаі рыхтаваўся да сустрэчы тых, каму ўжо даўно служыў, — гітлераўскіх захопнікаў.

Але збан, як кажуць, да пары

носіць ваду. У вайну, як толькі ўсім стала вядома, чым займаецца Серафімовіч, людзі са зброяй у руках выкуралі гэтага вырадка разам з яго маладой жонкай з цесцевага хутара ў Мір. Не дапамаглі яму і нямецкія штыкі. Асабняк, падараваны Серафімовічу гітлераўцамі, быў абнесены калючым дротам. Каля варот стаялі ўзброеныя да зубоў вартаўнікі. Але мясцовыя партызаны і там не далі яму спакою. Па віне ж Серафімовіча фашысты расстралялі мноства людзей у вёсках Ярэмчы, Вялікае Вобрына, Скорычы і Сіняўская Слабада.

Цяпер, трапіўшы на Запад, пан Серафімовіч, напэўна, гаворыць, што ён змагаўся за незалежную Беларусь. Цікава, што б ён сказаў тым, каго сам выклікаў у Мір на допыты і, збіўшы з ног, да крыві лупцаваў гумавай палкай.

Непадалёку ад млына, у якім калісьці аціраўся гэты кат, жылі дзеці былой падпольшчыцы Любы Варановіч. Гэтая жанчына пры Савецкай уладзе была актывісткай. З яе радні і пачаў Серафімовіч свае крывавае справы на Міршчыне. Усе, каго захапілі яго памагаты на хутары Крынічнае, былі расстраляны. Потым Серафімовіч выклікаў да сябе камандантаў Жухавіцкага і Турэцкага валасных гарнізонаў паліцыі Міхаіла Мацука і Пятра Галецкага і загадаў ім «кузаць штурмам» і спаліць усе тыя вёскі, дзе жылі партызанскія сем'і.

Загэд Серафімовіча быў выкананы гітлераўскімі паслугачамі дакладна. У вёсках Новае Сяло, Пагарэлка, Лядкі не засталася ні воднай хаты. І ўсюды, дзе тады пабылі паліцаі, кроў людская лілася ракой. Асабліва лютавалі яны ў Новым Сяле, куды часадчасу заглядалі партызаны. Усе жыхары гэтай вёскі былі сагнаны ў гумно і спалены жывымі.

Удзельнікі гэтай зверскай расправы над мірным насельніцтвам

неўзабаве жорстка папалціліся за свае злачынствы. Народныя месціўцы адломілі катом, разграміўшы іх воўчыя гнёзды ў Турцы, Жухавічах, а затым дабраліся і да Любна. А Серафімовіч тым часам ціхенька пачаў збіраць манаткі. Бербашу, які прыбег да яго з рапартам аб наступленні партызан на Любна, пан камандант сказаў:

— Трымайся да апошняга. Я выклічу яшчэ адзін батальён карнікаў з Баранавіч, і ўсё будзе добра. Але Бербаш не паслухаў свайго шэфа. Праз які дзень і яго не стала на Міршчыне. Пакінуўшы на волю лёсу гадунцы Серафімовіча тудыліся, як ачмурзелья, ад людзей, і — хто пешшу, а хто на крадзеным кані — уцякалі ў Нямецкыну.

Здаецца, усё гэта было зусім нядаўна. А колькі падзей ужо адбылося на Міршчыне! Перад удзелам на Заход Серафімовіч праорчыў пагібель тым, хто застанеца на Радзіме. А сягоння недзе скрыгоча зубамі ад бяспільнай злосці. На аб'едкі з чужога стала прамяняў сваё жыццё гэты «прарок». Здарылася так, што нават паліцэйскія, якія не паслухаліся яго і вярнуліся дадому, зараз жывуць на роднай зямлі, як усе людзі.

— Савецкі лад дапамог нам падняцца на ногі, — гаворыць састарэлы хлеббароб Уладзімір Маркавіч Харута. У вайну ён жыў непадалёку ад Любна на хутары і кожны дзень калаціўся за сваё жыццё, бачачы, як падначаленыя Серафімовіча распраўляліся з мясцовымі сялянамі. А цяпер Харута нават і ўспамінець не хоча аб ім.

— Лепш палюбуйцеся, — гаворыць ён, — які я сабе дом пабудоваў у Любне. На хутары ў мяне такога не было. Адным словам, няхай той чалавек, які пісаў і пытаўся пра нашу вёску, смела прыязджае да мяне ў госці. Ва ўсім нас цяпер ёсць хлеб і да хлеба і, што самае галоўнае, дзеці нашы павыходзілі ў людзі. Адных настаўнікаў і спецыялістаў сельскай гаспадаркі чалавек сарак набярэцца, не кажучы аб тых, што яшчэ вуацца ў розных тэхнікумах і інстытутах.

Знайшоў сваё месца ў жыцці і былы «жаўнер» батальёна, якім камандаваў Бербаш, Пётр Раптоўскі. Цяпер ён працуе ў палыводчай брыгадзе, мае свой дом і прысядзібны ўчастак. Чалавек гэты нікога не забіў і таму ніхто не дэкарае яго за мінулае.

У новым Любне — а цяпер у гэтай вёсцы не адна, а дзве вуліцы — пануе парадак і спакой. Калгасны лад забяспечыў людзям культурнае і заможнае жыццё, на якое яны нікому больш не дазваляць пасягаць.

А. БУДЗЕЙКА.



З кожным годам павялічваецца прыбыткі ў сельскагаспадарчай арцелі «17 верасня» Глыбоцкага раёна. Разам з гэтым расце дабрабыт калгаснікаў. За апошні некалькі год больш за 120 сем'яў сельскіх працаўнікоў перасяліліся з хутароў у новыя добраўпарадкаваныя дамы. У калгасе пабудаваны прасторны клуб, магазіны. На здымку: клуб калгаса «17-га верасня».

Непадалёку ад цэнтральнай магiстралi горада, каля маладога цянiстага парку, раскiнуліся шматпавярховыя карпусы Лiдскай абутковай фабрыкi. Гэта адно з буйнейшых прадпрыемстваў заходнiх абласцей Беларусi. Яго прадукцыю можна сустрэць амаль ва ўсiх гарадах нашай неабсяжнай Радзiмы i далёка за яе межамi.

На прадпрыемстве мы сустрэлі старшыню фабкома Фэдару Данiлавiча Цялiчка. Гэта ўжо немалады хударлявы чалавек, ён добра ведае вытворчасць i яшчэ больш людзей. Калi гутар-

ка зайшла аб новым на прадпрыемстве, аб яго лепшых людзях, старшыня сказаў:

— Ведаеце, вытворчасць вялікая, усяго адразу не ўспомніш. Давайце лепш пройдзем у цэхі. Там убачыце больш. Вось побач цэх № 4 — гэта самы малады, пацiкаецца.

Уваходзім у гэты цэх. Памяшканне вялікае, светлае, пад столлю вiсяць лямпы дэбнага

святла. З аднаго канца ў другi працягнуліся дзве канвеерныя лiнii. На адной з iх абутак для школьнікаў. Людзей мала, усе яны выконваюць вызначаныя аперацыi. У канцы першага патоку, каля невялікага стала працуе светлавалася з блакітнымі вачыма дзяўчына. Яна хутка здымае з канвеера абутак, пiльна правярае яго i зноў кладзе на тое ж месца. Гэта межаперацыйны кантралёр Екацярына Цехановiч. Працуе яна на гэтым прадпрыемстве ўжо чацвэрты год.

— Да гэтага, — гаворыць Цехановiч, — я была ў Аргенціне.

— А як зараз жывяце? — пацiкавіліся мы. — Цi задаволены працай?

— Так, задаволена, — адказала яна. — Нядаўна дырэкцыя прызначыла мяне брыгадзірам, калектыў цэха выбраў прафгрупоргам. Атрымала добрую кватэру. Ну, а калі добра жывецца, дык праца спорыцца, — закончыла яна.

На другім канцы прадпрыемства — механiчны цэх. Тут таксама многа новага абсталявання, працуе звыш 50 чалавек. Кiруе гэтымi людзьмi Артур Аляксандравiч Пушкевiч. Да гэтага ён працаваў слесарам, токарэм, нармiроўшчыкам.

— Выдатны спецыяліст i чулай душы чалавек, — гавораць аб iм рабочыя цэха.

I ў тым, што калектыў меха-

паглядзеў на французскую газету i дадаў: — Неспакойна там зараз...

— А ў Францыi ёсць хто-небудзь з вашых знаёмых? — запыталi мы.

— Ёсць. Мае школьныя таварышы Тадэуш Уладаршчык, Казiмiр Сiкора i iншыя. Было б добра, каб да iх дайшлі мае словы: не слухайце хлуснi пра Савецкi Саюз. Тут кожны чалавек адчувае сябе гаспадаром свайго лёсу.

На фабрыцы знайшлі сабе працу па душы бацька Артура цяслар Аляксандр Хрыстафаравiч, а таксама слесар Франк Свянцiцкi i многія iншыя, якi таксама вярнуліся на Радзiму з розных капiталiстычных краiн.

На Лiдскай абутковай фабрыцы працуюць сотнi высокаквалiфікаваных рабочых. Прадпрыемства ўвесь час папаўняецца новым абсталяваннем i рознымi механiзмамi, штогод расце выпуск прадукцыi.

Многае намячаецца зрабiць ужо ў гэтым годзе. Наватары працуюць над стварэннем новых фасонаў мужчынскага i жаночага абутку, над асваеннем мiкрапорыстай гумы для падашвы.

Дырэктар фабрыкi Павел Арцэмавiч Петухоў раскажаў нам i аб культурна-бытавым будаўнiцтве. У гэтым годзе, напрыклад, адбылося ўрачыстае адкрыццё Палаца культуры прадпрыемства. У iм размешчана вялікая

бiблiятэка, часта дэманструюцца кiнафiльмi, створаны ўсе ўмовы для работы розных гурткоў мастацкай самадзейнасцi.

Будаўнiцтва працягваецца i зараз. Узводзiцца 80-кватэрны дом, яслi-сад на 135 дзяцей, распрацоўваецца праект для будаўнiцтва пiянерскага лагера.

Усё гэта радуе сэрца кожнага рабочага фабрыкi, кожнага савецкага чалавек.

А. КАСЕНКА.



Сустрэча акрабатаў Мiнска i Варшавы. На здымку: сiлавая чацвэрка мiнчан.

ГЭТА ЎСЁ РАДУЕ НАС

Рыгор СЕМАШКЕВІЧ.

ДЗЕНЬ

Я адрываю лiст календара.
Яшчэ адзiн вясеннi дзень — бываў!
Што ён прынёс? Пачата ледзь зара
Сядба ў палях пад будучы брадзай.
Калгас свой парк на пустыры заклаў
З маленькiх клэнаў, ясеняў, рабiн.
Сусед будоўлю хаты распачаў,
У цёткi Насты нарадзiўся сын.
Малыя дрэўцы будучы за сялом
Зiхцець вясеннiм ранкам у расе,
Закончыць будаваць прыгожы дом,
I справiць навааселе мой сусед.
А цётчын сын — прыйдзе яго пара —
Ўзмужнее, выйдзе у шырокі свет.
Я адрываю лiст календара.
I рады: дзень у жыццi пакiнуў след.

нiчнага цэха паспяхова спраўляецца з задачай па тэхнiчнаму абслугоўванню абсталявання фабрыкi, немалая заслуга Пушкевiча. За апошнi час спецыялісты цэха поўнасьцю рэканструявалi падключэнне к прэсам, зрабiлі спецыяльны аўтаматычны рэгулятар, сушыльні i многае iншае, што аблягчае працу чалавек i дазваляе прадпрыемству эканомiць не адну тысяччу рублёў у год.

Артура Аляксандравiча мы сустрэлі пасля рабочага дня, калі ён знаёмiўся са свежай карэспандэнцыяй. Перад iм ляжалi газеты — маскоўская «Савецкая Расяя», лiдская — «Уперад», часопiс «Работнiца i сялянка» i iншыя, у тым лiку газета з Парыжа — «Юманiтэ». У гутарцы з намi Пушкевiч заўважыў:

— Вось ужо шэсць год, як я прыхаў з Гаўра. Тут i ўся радня мая, а ўсё ж такi цiкаўлюся жыццём Францыi. Ён яшчэ раз

КУПАЛАУЦЫ НА ГАСТРОЛЯХ

ВIЦЕБСК. Спектаклем «Лявонiха на арбiце» па п'есе А. Макаёнка пачаў свае гастролi ў Вiцебску Беларускi дзяржаўны Акадэмічны тэатр iмя Янкi Купалы. Гледачы цёпла сустрэлі майстроў сцэны, народных артыстаў СССР Б. В. Платонава, П. С. Малчанова, народнага артыста БССР У. I. Дзядзюшку i iншых.

За дваццаць дзён гастролей тэатр паказаў свае лепшыя спектаклi «Паўлінка», «Лiса i вiнаград», «Забыты ўсiмi» i iншыя. Майстры сцэны сустрэнуцца з рабочымi буйнейшых прадпрыемстваў горада, калгаснiкамi ў сельскiх i рабннiх Дамах культуры. Яны таксама выступаць у пастаноўках народных тэатраў вобласцi.



Гандляркі



СТАРЭЙШЫЯ людзi былі не раз сведкамi спрэчак памiж гандляркамi на рынку. Спрэчкi гэтыя часта ўзніклi з-за глупства: адна ў другой адбiла пакупнiка, зарабiла лiшнюю капейку, а другой стала зайздросна, i пачала пiсаць, як кажуць, губерня. За некалькi хвiлiн увесь рынак ужо ведаў усё аб адной i другой гандлярцы.

Але не аб местачковых гандлярках мы хочам тут расказаць нашым чытачам. Што там гандляркi сланечнiкам або жаночымi падвязкамi! Ix ужо даўно няма на калгасных рынках у Беларусi. Мы вам раскажам аб замежных гандлярках Радзiмай, якiя на гэтым зарабляюць не цэнты, а 12-пакаёвыя дамы, дачы, аўтамабiлi.

Адну з гэтых гандляркаў называюць БЦР, другую — БНР. Абедзве гандляркi ў адзiн голас крычаць аб сваёй дзявочай чысцiнi, якую згубiлі, яшчэ флiртуючы з Вiльгельмам Кайзерам. Хочаце пачуць iх лаянку? Калi ласка...

Перад намi друкаваныя выданнi БЦР i БНР. Прывядзем i перакажам некаторыя «перлы» з iх артыкулаў.

Каб паказаць перад эмігрантамi сваю «чысцiню», гандлярка БНР крычыць сваёй прадажнай сяброўцы БЦР:

— Ты эпізядычная гандлярка, ты скампраметавала сябе супрацоўнiцтвам з Гiтлерам!

— Брэшаў! — крычыць у адказ гандлярка БЦР. — «Наша супрацоўнiцтва з Гiтлерам мае апраўданне... Мы супрацоўнiчалi з Гiтлерам, а фактычна змагалiся за свае правы... Калi нам было выгадна супрацоўнiчаць з Гiтлерам, мы гэта рабiлі... Калi Зуй цi хто iншы расстраляў 2—3 чалавекi, дык таксама няма тут вiны... Мы былі змушаны працаваць з Гiтлерам, хоць не падзялялі яго ані iмперыялізму, ані расiзму... Цяпер вы пiшаце паскiвiлi i ганiце тых, якiх раней хвалiлі...»

Ганiце, маляўля, а самi супрацоўнiчалi з Гiтлерам.

— Гэта мы не падзялялі расiзму, — прычыць гандлярка БНР. — Праўда, «мы, беларуская нацыянальная iнтэлігенцыя, спачатку разгледалi Гiтлера як вызвольнiка... Мы спадзявалiся ад яго зраўнення i нават падтрымкi... Але,

гаворачы аб нацыянальнай iнтэлігенцыi, мы, зразумела, не маем на ўвазе авантурыстаў з БЦР, якi хацелi толькi пагрэць рукi пры чужым няшчасцi».

— Мы грэлі, а вы не грэлі! А цi ж твой Абрамчык не сядзеў у Берліне ў той час, калi там гаспадарыў Гiтлер? Цi ж твой Абрамчык не атрымліваў грошай ад Гельбса? А ваш Станкевіч, якi ў сваёй газетцы папракае нас, што мы грэлі рукi на няшчасцi, — лепшы? Цi ж не ён быў гiтлераўскiм бургамiстрам? Цi ж не ён бласлаўляў катаў на лiквідацыю яўрэйскага гета ў Барысаўе? А твой Кушалёў — самазваны генерал? Гэта ж ён «выхоўваў» палiцыю, «службу парадку», «краёвую абарону»... А перабержыч Юрка Вiцьбiч мала папусу паперы i атраманту, усхваляючы Гiтлера? А хiба мала марак атрымалi Арсеньева, Адамовiч, Сядура-Глыбiнны, Гiцкi, Казак, Куліковіч за артыкулы i вершы ў гельбсаўскiх газетках?

Адна гандлярка, як i другая, як мага больш хоча зрабiць у новага гаспадара. Iдзе бойка за месца ля карыта. I тут ужо гандляркi не шкадуюць чубоў.

— Я, — крычыць БНР, — тэстаментаваная баба. На мяне павiнен

ФЕЛЬЕТОН

звярнуць увагу «вольны свет» i плацiць грошы толькi мне.

— Брэшаў! — адказвае БЦР. — «Дакументамi i фактамi цвёрджана, што тэстаменту не было».

— Быў, быў, — адбрэхваецца БНР.

— А чаму ж твой «Абрамчык не хоча выкласцi свой тэстамент на стол перад камiсiяй гiсторыкаў i юрыстычых?»

— А мы з тваім Астроўскiм i гаварыць не хочам. Ён палiтычны труп... Слушкi памешчык i вельмi рэакцыйны.

— Не хочаце? Бо «праца Абрамчыка iдзе цёмнымi дарожкамi, i нам яшчэ не ўсё вядома, а што вядома, дык аб гэтым гаворым. Але прыйдзе час, i ён будзе змушаны сам вылажыць свае дакумента за сваёй «мiсiйнай работы» перад народным судом».

— Ох, i настрашыла ж народным судом! Што нам народ? Нас падтрымлівае «вольны свет», у якiм «мы знайшлі спрыяльныя ўмовы асабiстага iснавання».

— Што ты плявузгаеш! — ажсiнее ад злосцi БЦР. — «Грамадства вольнага свету падтрымлюе нас маральна, а прыйдзе час, яно падтрымае нас у нашай вызвольнай барацьбе, уключна да прызнання нас гаспадарамi на собскай



зямлi ў межах сваёй дзяржавы. А вас, юдашоў, мы не пусцiм на тых сцэжкi, па якiх мы хадзiлі».

— Хадзiлі ды не будзеце хадзiць! Вольны свет прызнае нас гаспадарамi собскай зямлi.

I так кожны дзень на здраднiцкiм чорным рынку лаюцца гандляркi, выяўляючы сваю агiдную мiнулюю i сучасную дзейнасць.

... Рынак пусцее. Каму цікава слухаць балбату ачмурэлых гандляркаў. Абрывiлі яны i гаспадарам замежных разведак, дзеля якiх дзяржаў глотнi, каб узняць сабе цану.

Лявон ВЕРАШЧАКА.
Мал. М. Гурло.

НАШ АДРАС
Мiнск, праспект iмя Сталiна, 77.
Дом друку, пакой № 20. Для пiсьмаў (for Briefe): Minsk, Post-Abtheilung № 14.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГIЯ.